

Onderzoek naar de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA)

Ton Eimers, Bianca Leest (KBA Nijmegen)
José Hermanussen (ECBO)

Projectnummer: K2022025

© 2022 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	iii
Managementsamenvatting	1
1 Inleiding	3
1.1 Achtergrond	3
1.2 Onderzoeksvraag	5
1.3 Onderzoeksaanpak	6
2 Terugblik	7
2.1 Reflectie op de aanleiding	7
2.2 Terugblik op het proces	8
2.2.1 Brede en smalle opvatting van VVA	8
2.2.2 Keuzes in het proces	8
2.3 Ontwikkelingen sinds de aanvang van de VVA	9
2.4 Positie van private aanbieders in ontwikkeling VVA	10
2.5 Conclusie terugblik	10
3 Huidige situatie	12
3.1 Doelstellingen VVA volgens de regio's	12
3.2 Behoeftte aan gegevensuitwisseling in de regio's	13
3.3 Ervaringen met de VVA	16
3.4 Ervaringen met regionale voorzieningen voor gegevensuitwisseling	18
3.5 Conclusie huidige situatie	20
4 Toekomstscenario's voor de VVA	22
4.1 Vier scenario's	22
4.2 Afwegingen scenario's	27
4.2.1 Afweging scenario's 1 en 2	27
4.2.2 Afweging scenario's 3 en 4	28
Bijlage 1 Onderzoeksaanpak	32
Bijlage 2 Gebruikte topiclijst interviews	34

Managementsamenvatting

In het verlengde van de Wet Vroegtijdige Aanmelddatum en Toelatingsrecht mbo is de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA) ingevoerd. In deze voorziening wisselen vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten gegevens uit over de aanmeldingen van studenten die overstappen naar het mbo. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel¹ is het doel als volgt geformuleerd: *'Het doel hiervan is een sluitende informatievoorziening te creëren waarmee alle overstappende jongeren in Nederland met behulp van actuele informatie gedurende de overstap op de voet gevolgd en tijdig begeleid kunnen worden, zodat ze aankomen op het mbo. In de huidige situatie is er nog geen sprake van een sluitende informatievoorziening.'*

In dit onderzoek is aan de hand van gesprekken met stakeholders, met vertegenwoordigers van vo, mbo en gemeenten uit tien RMC-regio's en twee expertsessies onderzocht welke aanpassingen nodig zijn aan de VVA om het veld in staat te stellen de doelen van de VVA te bereiken en wat is dan nodig om die aanpassingen te realiseren.

Het onderzoek heeft laten zien dat er een verschil is tussen de startsituatie van de VVA en ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht sindsdien. In het proces van de ontwikkeling van de VVA zijn er perceptieverschillen ontstaan tussen de partijen, te duiden in een meer *smalle* versus een meer *brede* opvatting van de VVA. Hierdoor zijn de beelden en verwachtingen van de VVA uiteen gaan lopen. Het ontstaan hiervan kan met name verklaard worden vanuit de nadruk die in het proces lag op technische en AVG-gerelateerde zaken, de beperkte betrokkenheid van beoogde eindgebruikers en de keuze die is gemaakt voor een decentraal systeem met drie koppelpunten. Ook heeft een aantal ontwikkelingen de context van de VVA sterk veranderd: vsv is sterk gedaald, de invoering van de AVG en het toegenomen gebruik en de uitgebreide functionaliteit van regionale systemen van private aanbieders.

De huidige situatie is dat de VVA technisch is gerealiseerd en de meeste partijen voldoen aan de verplichting om gegevens uit te wisselen via de VVA. In die zin functioneert de VVA zoals beoogd. De data die via de VVA worden uitgewisseld worden echter niet actief gebruikt bij de samenwerking in de overstap. De smalle invulling die voor de VVA is gekozen draagt in de praktijk van de regio's niet bij aan de doelstelling van monitoring en ondersteuning van de overstap naar het mbo.

Op basis van de uitkomsten van de gesprekken en de expertsessies is voor vier scenario's in kaart gebracht in hoeverre deze voorzien in de behoeften van de regio's en de oorspronkelijke doelstelling van de voorziening en welke kosten en inspanningen er vanuit de landelijke overheid mee gemoeid zijn. Vervolgens zijn de plus- en minpunten van de scenario's afgewogen om tot een advies over de keuze van een scenario te komen.

¹ Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

Scenario 1

- Huidige VVA handhaven, geen uitbreidingen

Scenario 2

- (Beperkte) uitbreiding VVA

Scenario 3

- VVA als basisvoorziening voor private aanbieders
- Regionale keuzevrijheid

Scenario 4

- Landelijke verplichting gegevensuitwisseling via private aanbieder, VVA stoppen
- Een landelijke voorziening

Op basis van deze afwegingen is de conclusie dat de VVA als zelfstandige voorziening voor ondersteuning van de overstap naar het mbo in de huidige vorm niet is geslaagd en ook in aangepaste vorm niet realistisch uitvoerbaar is (scenario's 1 en 2). In de huidige praktijk wordt de samenwerking in de regio's bij de overstap ondersteund door voorzieningen van private aanbieders en deze zouden ook een rol moeten krijgen richting de toekomst van een voorziening voor de overstap.

We adviseren scenario 3 te onderzoeken op haalbaarheid en meerwaarde en bij een positieve uitkomst dat scenario de voorkeur te geven.

Als meest haalbare achten we scenario 4, waarmee met relatief beperkte extra inspanningen en investeringen de doelstellingen van een adequate landelijke gegevensuitwisseling gerealiseerd kunnen worden.

De volgende aandachtspunten zijn daarbij in het verdere proces van belang:

- Stel bij de keuze en verdere invulling van de scenario's de behoeften van de regio's centraal. Het proces rondom de VVA heeft laten zien dat een aanbodgestuurde voorziening niet leidt tot gebruik van de voorziening. Alleen een voorziening die de samenwerking bij de overstap naar het mbo ondersteunt, zal de regio's motiveren om deze daadwerkelijk te gaan gebruiken.
- Betrek private aanbieders actief in het verdere proces van afweging tussen scenario 3 of 4. Ga (opnieuw) met hen in gesprek, maak gebruik van hun expertise en draag zorg voor een zorgvuldige procedure met de private aanbieders.
- Neem de zorgen over gegevensbescherming weg bij de regio's. Creëer duidelijkheid over de eisen aan de gegevensbescherming in gegevensuitwisseling over de overstap en de wijze waarop daaraan wordt voldaan door de aanbieders van overstapvoorzieningen.
- Communiceer duidelijk met de scholen en gemeenten over het vervolg van het proces. Er heerst momenteel onduidelijkheid over de situatie en de regio's zijn in afwachting van verdere ontwikkelingen zodat ze een beslissing kunnen nemen over het voortzetten van hun contract met de regionale aanbieder. Geef ze een duidelijk tijdpad voor het vervolg van het proces.

1 Inleiding

In deze rapportage wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de toekomstmogelijkheden voor de Voorziening vroegtijdige aanmelddatum (VVA). In dit eerste hoofdstuk geven we een korte introductie op de VVA en beschrijven we de aanleiding voor het onderzoek en de onderzoeksvragen.

1.1 Achtergrond

Wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo

Met de wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo die op 1 augustus 2017 is ingevoerd is beoogd de overstap van het vo naar het mbo beter te laten verlopen en uitval tegen te gaan. De positie van de student moet worden versterkt door 1) betere (studiekeuze)begeleiding tijdens de overstap, 2) de introductie van een vroegtijdige aanmelddatum en 3) de introductie van een toelatingsrecht in samenhang met een bindend studieadvies in het eerste jaar na aanvang van een mbo-opleiding. Geconstateerd werd tevens dat een sluitende informatievoorziening over de overstap naar het mbo ontbrak. Onderdeel van dit samenhangende pakket aan maatregelen vormde daarom de plicht tot het uitwisselen van gegevens tussen vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten over de aanmeldingen van leerlingen die overstappen naar het mbo. Om het maatschappelijk probleem van voortijdig schoolverlaten tegen te gaan is er op persoonsniveau actuele informatie nodig over hoe de overstap verloopt². In de Regeling gegevensverstrekking bij overstap naar het mbo³ is de gegevensuitwisseling verder uitgewerkt. In 2020 is de hiervoor benodigde ICT-voorziening ontwikkeld en werd gegevensuitwisseling verplicht.

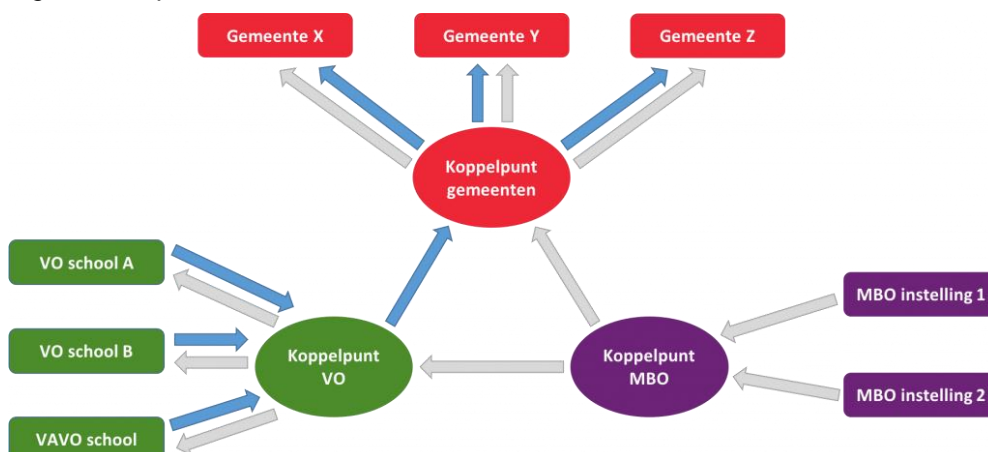
Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA)

Met de voorziening is een landelijk dekkende gegevensuitwisseling beoogd. De VVA is geen apart systeem maar is geïntegreerd in de lokale administratiesystemen van de scholen en gemeenten. De VVA werkt met drie koppelpunten voor de drie partijen die gegevens uitwisselen; een vo-koppelpunt (beheerd door Kennisnet), een mbo-koppelpunt (beheerd door de Coöperatie MBO Voorzieningen) en een gemeentelijk koppelpunt (beheerd door het Inlichtingen Bureau).

2 Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

3 Regeling gegevensverstrekking bij overstap naar het mbo (Staatscourant 2020, 36712)

Figuur 1 – Opzet van de VVA

Bron: <https://mbodigitaal.nl/thema-overzicht/voorziening-vroegtijdig-aanmelden-vva/>

De leveranciers van deze administratiesystemen hebben de koppeling met de koppelpunten mogelijk gemaakt. De scholen voor voortgezet onderwijs merken in hun leerlingvolgsysteem aan welke leerlingen de overstap naar het mbo gaan maken. Dat kunnen leerlingen van het vmbo, het praktijkonderwijs, het vavo of het vso. De mbo-scholen leveren vervolgens via een automatische koppeling de aanmeldstatus van de leerlingen terug, zowel naar de vo-scholen als de gemeenten. Er kunnen vijf aanmeldstatussen worden uitgewisseld:

- aangemeld,
- onderwijsovereenkomst (OOK) aangeboden,
- aanmelding leidt tot inschrijving,
- aanmelding leidt niet tot inschrijving, of
- aanmelding ingetrokken.

De terugmelding van de statussen naar de vo-scholen gebeurt vanuit het koppelpunt automatisch en real-time, dat wil zeggen op het moment dat deze zijn verwerkt in het studentadministratiesysteem van de mbo-instelling. De communicatie met de gemeenten verloopt iets anders. Het gemeentelijk koppelpunt geeft een bulkmelding van de niet-aangemelde jongeren onder 23 jaar en zonder startkwalificatie door aan de gemeenten op 1 maart met vervolgens real-time statuswijzigingen. Op 15 juni volgt een bulkmelding van niet-ingeschreven jongeren met vervolgens real-time statuswijzigingen. Van de overstappers zijn het persoonsgebonden nummer (PGN), postcode en huisnummer (volgens BRP), de vo-school en de mbo-instelling (BRIN) van aanmelding bekend.

Eind 2021 bleek dat het gebruik van de voorziening flink was toegenomen, naar 443 vo-scholen⁴. Echter, ook werd duidelijk dat nog lang niet alle vo-scholen de verplichte voorziening gebruiken en dat ook niet alle gemeenten zijn aangesloten. Uit eind 2021 door de projectgroep VVA gehouden gesprekken met scholen en gemeenten kwam een aantal bezwaren bij het gebruik van de VVA naar voren:

- Scholen zijn nog onvoldoende bekend met de VVA en de wettelijke verplichting en leveren niet altijd de juiste data. Als gevolg daarvan was de kwaliteit van de data voor gemeenten

4 <https://www.vo-raad.nl/nieuws/gebruik-voorziening-vroegtijdig-aanmelden-flink-toegenomen>

onvoldoende. Gemeenten missen bovendien overzicht over alle leerlingen die overstappen, zij krijgen alleen de leerlingen gesignaleerd die (nog) geen aanmelding hebben.

- Regio's hebben twijfels over de toegevoegde waarde van de VVA, ook in relatie tot de mogelijkheden in bestaande regionale ICT-systemen die regio's gebruiken voor het monitoren van de overstap van vo naar mbo.
- Vo-scholen weten niet altijd hoe ze met het systeem moeten werken en de koppeling met het eigen leerlingadministratiesysteem was niet altijd op orde. Scholen hebben soms de praktische toepassing van het systeem nog niet op orde. Scholen moeten eerst toestemming geven voor koppeling en via hun leerlingadministratiesysteem aangesloten zijn op de VVA. Als toestemming en techniek kloppen, moeten vo-scholen zelf actief gebruik gaan maken van de VVA door het 'aanvinken' van de mbo-gangers in hun leerlingadministratiesysteem. Het uiteindelijke gebruik van de VVA gaat over het inzetten van de data uit de VVA (aanmeldstatussen van mbo-gangers) om stagnerende in de overstap te signaleren en deze leerlingen te begeleiden in hun overstap naar het mbo.

De stuurgroep VVA heeft op basis van deze gesprekken twee scenario's voor de toekomst van de VVA geformuleerd. In het eerste scenario wordt de VVA gelaten zoals deze nu is, maar is de verwachting op basis van het huidige gebruik en de gesprekken dat deze niet levensvatbaar is. In een tweede scenario wordt de gegevensset en de gegevensuitwisseling van de VVA uitgebreid. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat aanvullende aanpassingen gewenst zijn.

Het gevraagde onderzoek moet de stuurgroep en OCW handvatten geven voor een besluit over de toekomst van de VVA en onderbouwing voor een eventueel benodigde wetswijziging.

1.2 Onderzoeksvraag

De hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt:

Zijn er aanpassingen nodig aan de VVA om het veld in staat te stellen de doelen van de VVA te bereiken? En zo ja, welke aanpassingen en wat is dan nodig om die aanpassingen te realiseren?

Om de hoofdvraag te beantwoorden is met de landelijke partijen teruggeblikt op de oorspronkelijke doelstellingen van de VVA en de daaruit volgende keuzes voor de VVA. Met de regio's (vo, mbo en gemeenten) is beschouwd in hoeverre de VVA ook hun doelen op het gebied van het monitoren en ondersteunen van de overstap naar het mbo op dit moment ondersteunt en wat ervoor nodig zou zijn om dit te verbeteren. Tot slot kijken we aan de hand van een aantal scenario's vooruit naar de toekomstige mogelijkheden van de VVA en de gegevensuitwisseling om de overstap te ondersteunen.

Deelvragen:

Terugkijkend

1. Welke doel(en) had elk van de landelijk betrokken partijen bij de totstandkoming van de VVA en zijn deze doelen nog actueel?
2. Welke belangrijkste keuzes en achterliggende redenen van deze keuzes zijn gemaakt in het ontwerp van de VVA, en wat betekenen deze keuzes voor de gebruikers?

Huidige situatie

3. Onderschrijven de gebruikers van de VVA (scholen en gemeenten) de onder 1 genoemde doelen? Welke wel en welke niet, en waarom? Noemen zij nog andere doelen die zij met de VVA willen bereiken?
4. In hoeverre realiseert de VVA nu de doel(en) zoals gesteld onder deelvraag 1 en 3? Wat lukt wel en wat niet, en waarom?

Vooruitblik

5. Wat zijn de gevolgen als de VVA blijft zoals hij nu is?
6. Kunnen de doelen (uit deelvraag 1 en 3) behaald worden door middel van (aanpassingen van) de VVA?
7. Wat is nodig om de aanpassingen in de VVA te realiseren?

Het rapport is naar analogie van deze thema's ingedeeld en vervolgt met de terugblik in hoofdstuk 2, de huidige situatie wordt beschreven in hoofdstuk 3 en sluit in hoofdstuk 4 af met de scenario's voor de toekomst.

1.3 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april-mei 2022. De onderzoeksaanpak had een kwalitatieve, verdiepende insteek en bestond uit deskresearch, twee interviewrondes, groepsinterviews met betrokkenen uit tien RMC-regio's en twee expertsessies. Een uitgebreide beschrijving van het onderzoek is opgenomen in bijlage 1.

2 Terugblik

In dit hoofdstuk blikken we terug op het oorspronkelijke doel en het procesverloop van de ontwikkeling van de VVA. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de landelijke organisaties die direct betrokken waren bij de ontwikkeling van de VVA: onderwijssectorraden, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Ingrado, OCW. Daarnaast is ook gesproken met vertegenwoordigers van de drie koppelpunten, te weten Kennisnet (vo), MBO-voorzieningen (mbo) en Stichting Inlichtingenbureau (gemeenten).

2.1 Reflectie op de aanleiding

De aanleiding van de VVA ligt direct in het verlengde van de Wet Vroegtijdige Aanmelddatum en Toelatingsrecht⁵. Hierin ligt de plicht besloten tot het uitwisselen van gegevens tussen vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten over de aanmeldingen van studenten die overstappen naar het mbo. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel⁶ is het doel als volgt geformuleerd:

‘Het doel hiervan is een sluitende informatievoorziening te creëren waarmee alle overstappende jongeren in Nederland met behulp van actuele informatie gedurende de overstap op de voet gevolgd en tijdig begeleid kunnen worden, zodat ze aankomen op het mbo. In de huidige situatie is er nog geen sprake van een sluitende informatievoorziening.’

De vsv-problematiek was indertijd groot. Er verdwenen zo'n 5.000 leerlingen tijdens de overstap van het voortgezet onderwijs naar het mbo van de radar. Dat gebeurde met name in de periode tussen het oude en nieuwe school jaar, in de zomerperiode. De aanname was destijds dat de nieuwe wetgeving zou helpen bij het dichten van dit zogenaamde 'zomerlek'. Het leek de sectorraden, OCW en de VNG een goede zaak om de overstap beter te gaan monitoren, zodat leerlingen die dreigden vsv'er te worden vroegtijdig in het vizier zouden komen. Het vo heeft de taak om leerlingen te begeleiden tot zij in het mbo zijn aangekomen. In de zomervakantie zijn vo-scholen echter dicht. Daarom werd geregeld - via een uitbreiding van de RMC-taak - dat de gemeenten in die periode de monitoring overpakken. Private aanbieders van overstapsystemen, zoals Intergrip, bestonden toen ook al, maar die dekten niet alle regio's af. Daardoor werden studenten die overstapten buiten de regio niet gezien.

Het initiatief voor de VVA is bij de onderwijssectorraden neergelegd, die het gezamenlijk zouden oppakken met de VNG. Met de VVA is voor het eerst wettelijk geregeld dat er uitwisseling kon plaatsvinden. Als uitgangspunt bij aanvang van de ontwikkeling van de VVA werd gekozen voor een beperkte basisset van gegevens. De beperkte basis zou scholen minimaal moeten belasten. De gegevens waren bedoeld voor het vo om tot aan de zomervakantie zicht te houden op de mbo-aanmeldingen vanuit het vo, en bedoeld voor gemeenten, die het daarna zouden

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34457-3.html>

⁶ Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

overpakken van het vo. Verder was het uitgangspunt, dat de veldpartijen (raden en VNG) samen met hun achterban de vorm van de voorziening konden bepalen.

2.2 Terugblik op het proces

2.2.1 Brede en smalle opvatting van VVA

Hoewel er brede overeenstemming was op de doelen van de VVA en deze aansluiten op de doelstelling zoals geformuleerd bij het wetsvoorstel, valt het op dat er, wat betreft de reikwijdte van het doel, perceptieverschillen zijn ontstaan tussen de partijen. Deze verschillen zijn te duiden in een meer *smalle* versus een meer *brede* opvatting over wat het doel is van de VVA. Zo vindt de VNG - en in het bijzonder het Inlichtingenbureau dat in opdracht van de VNG als koppelpunt fungeert - dat het doel van de VVA zich beperkt tot een signaalfunctie en dat de VVA uitsluitend die leerlingen in beeld moet brengen bij wie de overstap niet goed gaat. Het voortgezet onderwijs - dat wettelijk verantwoordelijk is voor haar leerlingen totdat zij in het mbo zijn aangekomen - verwachtte echter dat het vo en de leerplichtambtenaren van de gemeenten snel een compleet, actueel overzicht zouden krijgen over de status van *alle* leerlingen gedurende het overstapproces. Vanuit dat snelle en complete 'real-time' overzicht zouden zij de overstap permanent kunnen monitoren en bijtijds ondersteuningsacties kunnen ondernemen om te voorkomen dat leerlingen in het overstapproces zouden uitvallen. Ook verwachtte men dat de leerlingen die buiten de regio overstappen in beeld zouden blijven.

Alle partijen zijn met elkaar eens dat de doelstellingen van de VVA noch in de smallere noch de bredere optiek momenteel worden gehaald.

2.2.2 Keuzes in het proces

Er is in het proces een aantal keuzes gemaakt die kunnen verklaren waarom beelden over de VVA uiteen zijn gaan lopen.

Ontwikkelproces

Verschillende partijen (OCW, raden, VNG, koppelpunten) wijzen erop dat in de beginfase de inrichting van de voorziening veel tijd in beslag heeft genomen en dat de keuzes die gemaakt zijn ten aanzien van het proces vooral technisch en AVG-gerelateerd waren, gericht op dataminimalisatie. De werkgroep - die de raden en VNG speciaal in het leven hadden geroepen voor de inrichting van voorziening - concentreerde zich vooral op de technische kant van de zaak, en maakte onvoldoende aansluiting met de toekomstige gebruikers.

Het beeld dat uit de interviews met de stakeholders oprijst, is dat het informeren en raadplegen van de achterbannen in de aanvangsfase onvoldoende uit de verf is gekomen. De VVA is ontwikkeld met onvoldoende betrokkenheid van de scholen en de mensen die zich met voortijdig scholverlaten bezighouden. Die potentiële gebruikers kijken breder dan alleen naar de overstap. De uitwerking die de VVA kreeg, is niet geschikt voor deze bredere vsv-aanpak. Vooral de selectie van Inlichtingenbureau om alleen gegevens van niet-aanmelders door te sturen naar de gemeenten is daarbij belemmerend voor de Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC's).

Uit de interviews met een aantal stakeholders, en met informanten uit de regio's, blijkt dat scholen aanvankelijk weinig wisten van het bestaan, de werking, en verplichting van de VVA. Al vrij snel

kwamen er echter signalen dat het aantal gegevens dat wordt uitgewisseld geen verrijking was ten opzichte van reeds bestaande voorzieningen.

Ook leken de verwachtingen die in de achterban leefden vaak verder te reiken dan de smalle doelstelling en invulling van de VVA. Men verwachtte naast een signaleringsfunctie, ook een ondersteuningsfunctie.

Gegevensset en gegevensuitwisseling

Geïnterviewden vanuit de RMC-regio's geven aan dat zij al snel constateerden dat de VVA niet aan hun verwachtingen en behoeften zou gaan voldoen. Die behoeften gingen verder dan de gekozen smalle dataset en begrensde populatie in de VVA. Voor de preventie en aanpak van voortijdig schoolverlaten had (en heeft) men behoefte aan meer informatie, meer mogelijkheden voor warme overdracht en aan uitwisseling van kwalitatieve informatie. Veel meer dan de VVA kon bieden. In hoofdstuk 3 gaan we hier verder op in.

Koppelpunten

Meerdere partijen geven aan dat het matig functioneren van de VVA ook verband houdt met de keuze die destijds gemaakt is voor een decentraal systeem met drie koppelpunten onder drie verschillende regimes. Als er van begin af aan gekozen was voor één koppelpunt, hadden - in hun optiek - veel problemen voorkomen kunnen worden. Er worden drie knelpunten gesignaleerd.

- Ten eerste bedienen de verschillende koppelpunten vooral de eigen achterban van VVA-gebruikers en niet alle drie de achterbannen. Door de perceptieverschillen ten aanzien van de VVA-doelen ontstonden er hiaten bij de uitwisseling, zowel in wat de koppelpunten binnenkrijgen als wat ze worden geacht te leveren.
- Ten tweede is het werken met verschillende koppelpunten niet bevorderlijk voor eigenaarschap voor de gehele voorziening. Iedereen voelt zich eigenaar van een klein stukje van het systeem, maar niet van het geheel. Het blijkt problematisch voor het project dat er niet duidelijk één eigenaar is. In de interviews wordt toegelicht dat er momenteel drie partijen met verschillende inzichten en wensen zijn die op basis van gelijkwaardigheid het gesprek aangaan, waardoor er geen duidelijke richting wordt gekozen.
- Ten derde zorgen de drie koppelpunten er ook voor dat er bij gewenste aanpassingen op drie verschillende plekken gebouwd moet worden. Dit creëert veel complexiteit.

2.3 Ontwikkelingen sinds de aanvang van de VVA

Het VVA-traject is meer dan vijf jaar geleden gestart. Naast de hiervoor beschreven keuzes die in dit proces zijn gemaakt, hebben sindsdien ook verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden. Deze hebben de context van de VVA sterk veranderd en werpen de vraag op wat rol en positie van de VVA in de huidige context is.

Allereerst is de problematiek van het voortijdig schoolverlaten kleiner geworden. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters per jaar daalde sterk en met name ook tijdens de overstap van vo naar mbo. Ten tweede heeft de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) de gegevensuitwisseling complexer gemaakt. De AVG scherpte de regels aan rondom gegevensuitwisseling, maar creëerde – door de nieuwe regelgeving – ook veel onduidelijkheid en onzekerheid bij systeemontwerpers en -gebruikers.

Ten derde is het gebruik van regionale systemen van private partijen en de functionaliteit van die systemen toegenomen en geven zij de gegevensuitwisseling bij de overstap anders en

uitgebreider vorm dan in de VVA. Private aanbieders van overstap-voorzieningen hebben grote stappen gemaakt in de ontwikkeling van hun systemen. Geïnterviewden merken op dat de private partijen praten met alle verschillende partijen en op basis van die gesprekken één applicatie bouwen waar rekening wordt gehouden met alle gebruikersgroepen. Hierdoor sluit de applicatie veel beter aan bij de behoeften van al deze betrokken partijen.

In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de rol van private aanbieders in de ontwikkeling van de VVA.

2.4 Positie van private aanbieders in ontwikkeling VVA

In de interviews is veel gesproken over de rol van private aanbieders in relatie tot de VVA. Omdat de Intergrip veruit de grootste aanbieder is, ging het in de gesprekken vaak concreet over deze aanbieder.

In de interviews wordt benoemd dat in de aanvangsfase van de VVA de functionaliteit van Intergrip nog niet zo uitgebreid was als nu en dat ook nog niet bekend was wat er nog ontwikkeld zou worden. Intergrip had al wel het Overstapdossier, maar de Overstapmodule (met de aanmeldgegevens zoals in de VVA) was er toen nog niet. Die module heeft Intergrip in de periode daarna ontwikkeld. Vertegenwoordigers van Intergrip zelf zeggen hierover dat, toen zij in 2012-2013 van de VVA hoorden, zij al meer dan de helft van de regio's bedienden met een team van ontwikkelaars, helpdesk en consultants door het land met een deskundigheid op het gebied van vsv.

Er zijn in de voorbereidingsfase van de VVA wel gesprekken gevoerd met Intergrip. De raden, die het voortouw hadden bij de invulling van de VVA, wilden echter een eigen lijn uitzetten. Zij gaven de voorkeur aan een eigen, nieuw te ontwikkelen voorziening. Daarbij kon er vanwege gelijk speelveld geen marktpartij naar voren getrokken worden.

Intergrip meldt dat zij tussentijds meermaals contact heeft gezocht met OCW over de voortgang van de VVA. Vooral omdat zij graag de communicatie naar het veld wilden afstemmen, omdat verwarring in de regio's ontstond over wie wat deed. In de periode maart - november 2021 zijn er opnieuw gesprekken gevoerd met de stuurgroep VVA over de vraag van de stuurgroep of er gekoppeld kon worden tussen de VVA en private voorzieningen. Intergrip meldt dat zij graag bereid waren daarin te investeren. Koppeling heeft twee kanten: technisch en privacy-technisch. Beiden zouden in de praktijk haalbaar moeten zijn, was de conclusie van verkenner, vanuit zowel Intergrip als de projectgroep VVA. Echter, na enige vertraging besloot de stuurgroep, na overleg met de projectgroep, dat de koppeling er niet zou komen en dat zij hun energie op andere mogelijkheden wilden richten.

2.5 Conclusie terugblik

De terugblik aan de hand van de gesprekken met de stakeholders laat zien dat er een verschil is tussen de startsituatie van de VVA en ontwikkelingen en het voortschrijdend inzicht sindsdien. De VVA komt voort uit de wet Vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo. Deze is ontworpen in een tijd waarin de vsv-problematiek groot was en er veel uitval was bij de overstap naar het mbo. Er waren wel regionale voorzieningen voor ondersteuning van de gegevensuitwisseling bij de overstap, maar er bestond geen sluitende voorziening met landelijk dekking. De VVA moest hierin voorzien.

Het initiatief voor de VVA is bij de raden neergelegd, die het gezamenlijk met de gemeenten (VNG) hebben opgepakt. Het uitgangspunt bij aanvang van de ontwikkeling van de VVA was: een beperkte basisset van gegevens, die scholen minimaal zou belasten. In het proces van de ontwikkeling van de VVA zijn er wat betreft de reikwijdte van het doel perceptieverschillen ontstaan tussen de partijen. Hierdoor zijn de beelden en verwachtingen van de VVA uiteen gaan lopen. Vanaf de aanvang is het ontwikkelproces vooral technisch en AVG-gerelateerd ingestoken. Het informeren en raadplegen van de achterbannen is mede hierdoor in de aanvangsfase onvoldoende uit de verf gekomen. Ook de keuze voor een structuur met drie koppelpunten heeft op bepaalde punten geleid tot beperkingen in het gebruik van de voorziening.

Naast de keuzes die zijn gemaakt, hebben ook de ontwikkelingen in het werkveld waarin de VVA moest functioneren gevolgen gehad voor de ontvangst van de VVA. Met de daling van het aantal voortijdig schoolverlaters rondom de overstap, veranderde ook de informatiebehoefte rondom de overstap. De focus lag enerzijds nog steeds op de overstap zelf, maar anderzijds ook steeds meer op de overdracht en begeleiding in de overstap om voortijdig schoolverlaten in een later stadium te voorkomen (preventie). Private aanbieders, zoals Intergrip, speelden daarop in, door samen met gebruikers in de regio's, hun systemen door te ontwikkelen en uit te breiden. Dat creëerde een nieuwe context voor de VVA, waarin beoogde gebruikers hogere verwachtingen en eisen hebben en zij bovendien in overgrote mate al gebruik maken van systemen die in die verwachtingen en eisen voorzien.

Terugkijkend is er een aanzienlijk gat ontstaan tussen de doelen en uitgangspunten waarmee de VVA-ontwikkeling is gestart en de context waarin de VVA uiteindelijk moest gaan functioneren.

3 Huidige situatie

3.1 Doelstellingen VVA volgens de regio's

Achtergrond

Zoals in hoofdstuk 1 is ingeleid, was bij de invoering van de wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo geconstateerd dat de gegevensuitwisseling over studenten die overstappen naar het mbo ontoereikend om de studenten tijdens de overstap op de voet te kunnen volgen en tijdig te kunnen begeleiden.⁷ De vsv-maandrapportages van DUO voldeden niet omdat daarmee pas te laat in beeld kwam welke studenten wel of niet waren aangekomen in het mbo. Bovendien ontbreken pro- en vso-overstappers in deze rapportages en is in de rapportages niet te zien hoe het de overstappers tijdens de overstap vergaat, dus waar in het overstapproces de jongere zich bevindt. Ook wordt aangegeven dat de meerderheid van de RMC-regio's zelf al stappen heeft gezet om dit 'informatiegat' te dichten. Deze zijn echter regionaal gericht waardoor een overstap buiten de regio niet goed in beeld is, aldus de memorie van toelichting.

Het aantal voortijdig schoolverlaters is in de periode 2005-2016 spectaculair gedaald, van 52.700 in 2005-2006 naar 22.953 in 2015-2016.¹ Sindsdien stijgt het aantal voortijdig schoolverlaters weer enigszins. In 2020-2021 waren er 24.385 nieuwe voortijdig schoolverlaters.¹ Voor een deel kan de stijging verklaard worden door de gevolgen van de coronacrisis, maar deze ontwikkeling was, zoals gezegd, al eerder gestart. In de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024 is de ambitie opgenomen om vsv verder terug te dringen, tot maximaal 20.000 vsv'ers per jaar.¹ Daartoe zijn in 2019 een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd aan de Wet educatie en beroeps- onderwijs. Voortaan is samenwerking tussen scholen en gemeenten om voortijdige schooluitval tegen te gaan, verplicht. Samen leggen zij in een regionaal plan vast welke maatregelen ze inzetten. Een deel van de maatregelen is speciaal gericht op minder uitval bij de soms moeizame overstap van vmbo naar mbo.

In de keuze van de regio's waarmee is gesproken is rekening gehouden met spreiding over regio's die vóór de VVA al samenwerkten via een voorziening voor gegevensuitwisseling en regio's die nog geen voorziening gebruikten of deze voorziening met de komst van de VVA hebben stopgezet. De huidige situatie is echter dat veruit de meeste van de veertig RMC-regio's in Nederland al een regionaal systeem gebruikten en dat er slechts enkele regio's zijn die naast de VVA geen andere voorziening hebben, te weten de Friese RMC-regio's en Rijnmond. Het was echter voorstelbaar dat het wel of niet hebben van een regionaal systeem invloed kan hebben op de acceptatie en mate van gebruik van de VVA. Daarom zijn gericht vertegenwoordigers vanuit twee regio's zonder andere voorziening naast de VVA in het onderzoek betrokken. Uit de gesprekken bleek de situatie in deze regio's wat betreft de VVA echter weinig af te wijken van de andere regio's.

⁷ Wijziging van de Wet educatie en beroeps- onderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroeps- onderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

Doelstellingen VVA

In hoofdstuk 2 is zijn de verschillende percepties van de doelstellingen van de VVA besproken. De memorie van toelichting van de wet Vroegtijdige Aanmelddatum en Toelatingsrecht suggereerde een ruimere opvatting van de voorziening dan de 'smalle' invulling die de VVA uiteindelijk heeft gekregen. Uit de gesprekken met de regio's kwam duidelijk naar voor dat deze smalle invulling vrijwel geen rol speelt in de praktijk waar de regio's mee te maken hebben. Uit het voortraject van het onderzoek was al duidelijk geworden dat het gebruik van de VVA in de zin van het inzetten van de gegevens voor signalering en begeleiding in de praktijk zeer beperkt is, de algemene bekendheid van de voorziening onder de beoogde gebruikers beperkt is en de gebruikers zich weinig gekend voelen in de keuzes die gemaakt zijn bij de ontwikkeling van de VVA. Het onderzoek heeft dit beeld bevestigd.

De meeste regio's hebben in de praktijk al voorzieningen die ten doel hebben om te ondersteunen in de monitoring en begeleiding van overstappers. De verwachtingen van de VVA waren bij een aantal regio's, zo bleek uit de gesprekken, hooggespannen. Er werd door sommigen een voorziening verwacht met de mogelijkheden van de regionale voorziening waar ze al over beschikken, met landelijke data daaraan toegevoegd.

Echter, de VVA wordt ervaren als een stap terug, een voorziening die maar voor een klein deel voorziet in die ondersteuning en daarom vanwege de smalle invulling niet bijdraagt aan de doelstelling van de regio's. Dit geldt voor de regio's die werken met een regionale voorziening, maar ook voor de regio's die geen voorziening hebben. Zij gebruiken andere manieren om de benodigde aanvullende gegevens uit te wisselen.

De VVA is technisch gerealiseerd en de meeste partijen voldoen inmiddels wel aan de verplichting om gegevens uit te wisselen via de VVA. In die zin functioneert de VVA zoals beoogd. De data die via de VVA worden uitgewisseld worden echter niet actief gebruikt voor de monitoring en begeleiding van de overstap. Het is een administratieve handeling en wordt als dubbel werk gezien naast de gegevensuitwisseling via de regionale voorzieningen. De smalle invulling van de VVA maakt deze in feite overbodig voor de regio's.

We gaan in deze paragraaf dieper in op wat er nodig is in een voorziening om aan die doelstelling – monitoring en begeleiding van de overstap – te voldoen. In de volgende paragraaf wordt de verbinding gemaakt met de VVA: in hoeverre voorziet de VVA in deze behoeften en wat wordt gemist? In de laatste paragraaf wordt besproken in hoeverre de huidige regionale voorzieningen voorzien in de behoefte aan gegevensuitwisseling.

3.2 Behoeft aan gegevensuitwisseling in de regio's

De behoefte aan uitwisseling van gegevens over mbo-overstappers is groot, zoals blijkt uit het gebruik van vrijwel alle regio's van regionale systemen, en is complex. We bespreken in deze paragraaf de belangrijkste aspecten.

Brede gegevensset

Om aankomend mbo-studenten goed te kunnen begeleiden hebben de regio's behoefte aan een brede basisset aan gegevens die in ieder geval de volgende informatie bevat:

- Mbo-instelling (naam), opleiding (naam), niveau, leerweg
- Indien aan de orde: bovenstaande informatie voor *alle* aanmeldingen van een aankomend mbo-student.

Informatie over de opleiding, niveau en leerweg heeft de vo-school nodig om de inschatting te kunnen maken of er door de decaan contact gezocht moet worden met een leerling. Begeleiding stopt niet per se als de leerling is aangemeld en ingeschreven bij een mbo-opleiding; het gaat ook over de kwaliteit van de studiekeuze. Wanneer een leerling zich aanmeldt bij een opleiding die niet aansluit op het LOB-traject van de leerling, dan kan er een risico op uitval ontstaan. Voor vo-decaan kan dit aanleiding zijn om in gesprek te gaan met de leerling. Ook inzicht in meervoudige aanmeldingen is hierin behulpzaam. Heeft een leerling zich bij een aantal heel uiteenlopende opleidingen aangemeld, of juist bij een numerus fixus opleiding geen tweede keus gemaakt? Beide situaties kunnen risico's voor een succesvolle opstap met zich meebrengen.

Sommige overstappen zijn niet in standaardberichten te vangen. Soms verlaat een leerling wel het vo, maar gaat niet naar een bekostigde mbo-instelling in Nederland maar bijvoorbeeld naar een school in het buitenland of een niet-bekostigde onderwijsinstelling. Deze leerlingen zouden door het vo afgemeld kunnen worden als mbo-ganger waardoor deze uit de data verdwijnt. In het licht van de behoefte aan volledigheid van de gegevensuitwisseling en monitoring van de kwaliteit van de overstap houden de regio's ook deze overstappers liever in beeld.

Regelmatig werd in de gesprekken ook aangegeven de periode waarover zij informatie kunnen gebruiken om de overstap goed te laten verlopen ruim moet worden opgevat. De personen uit de regio's die we hebben gesproken hebben in de regel betrokkenheid bij het voorkomen van uitval, de overstap is een belangrijk moment hierin maar hun blik is vaak breder. Ze spreken onder meer over 'risico-overstappers, jongeren waarvan al in een vroeg stadium wordt ingeschat dat hun overstap naar het mbo extra begeleiding en ondersteuning zal vragen. En juist ook in een later stadium is er behoefte aan monitoring, in de eerste weken na de start van het studiejaar en men de studenten in beeld wil krijgen die niet naar de opleiding komen ('no-shows').

Tot slot willen de scholen en gemeenten ook de overstappers buiten de regio kunnen volgen. In de huidige eigen voorzieningen van de scholen en gemeenten moet informatie over overstappers buiten de regio handmatig worden toegevoegd of wordt dit via e-mail of telefonisch persoonlijk contact met studenten of begeleiders achterhaald. Dit wordt arbeidsintensief en foutgevoelig gevonden.

Kwaliteit gegevensuitwisseling: betrouwbaarheid, actualiteit, volledigheid en toegankelijkheid

Op basis van de aanmeldgegevens wordt bepaald of contact opgenomen moet worden met een leerling over de overstap. Vo en gemeenten zullen alleen met de gegevens werken als ze erop kunnen vertrouwen dat de gegevens juist zijn. Daarom is het ten eerste voor hen van belang dat de gegevens actueel/real time zijn, zodat geen overstappers worden benaderd die inmiddels hun weg naar het mbo hebben gevonden of die toch niet overstappen omdat ze bijvoorbeeld geen vdiploma hebben behaald. Hiermee zou kostbare tijd en budget worden verspild. Deze behoefte kan deels worden ondervangen door een voorziening, door aanpassingen in de status realtime te verwerken in het systeem. Het is met name in de zomerperiode van belang, als er vanuit de gemeenten zomeracties worden opgezet, dat de gegevens snel worden geüpdatet. Deels is dit echter ook afhankelijk van de mate waarin de mbo-instellingen in staat zijn / er prioriteit aan geven om de aanmeldingen tijdig te verwerken.

Ten tweede is er behoefte aan overzicht over de totale populatie van overstappers. Dat houdt in niet alleen overstappers uit het vmbo, vso, pro en vavo in beeld moeten zijn, maar ook mbo-overstappers vanuit havo en vwo. Ook bij deze groep kan de overstap stagneren. Daarnaast is

het ook op een andere manier van belang om de hele populatie in beeld te hebben. Vo en gemeenten moeten erop kunnen vertrouwen dat er geen gegevens van scholen ontbreken, dus dat alle scholen zijn aangesloten op het systeem en gegevens leveren. In de situatie waarin alle scholen (verplicht) werken met een voorziening draagt dit bij aan het vertrouwen in de volledigheid van de data.

Ten derde is er behoefte aan een toegankelijke, gebruiksvriendelijke voorziening. Alle direct betrokken in de regionale samenwerking moeten zelf toegang hebben tot relevante gegevens.

Functionaliteit: kwalitatieve informatie, communicatiemogelijkheid en sturingsinformatie

Uit de gesprekken bleek dat er een grote informatiebehoefte is bij de verschillende partijen die betrokken zijn bij de begeleiding van de overstap. Er is wel variatie in de rijkheid van de gegevens die men wil uitwisselen. Enkele regio's geven aan voldoende te hebben aan een ruime basisset aan gegevens. Het merendeel wil echter ook uitgebreidere kwalitatieve informatie uit overstappers kunnen uitwisselen, bijvoorbeeld in de vorm van een doorstroomdossier of doorstroomformulier of andere doorstroomdocumenten, voor alle overstappers of voor een deel van de overstappers in het kader van warme overdracht en/of een ondersteuningsbehoefte. Bij enkele regio's wordt aangegeven dat een communicatiemogelijkheid via de voorziening kan bijdragen aan de warme mogelijkheid, bijvoorbeeld in de vorm van een knop om een bericht te kunnen versturen naar een decaan of overstapcoach.

Er is niet alleen behoefte om de gegevens te kunnen gebruiken op individueel niveau, om te signaleren en begeleiden. De regio's willen gegevens ook op geaggregeerd niveau in overzichten of dashboards gebruiken als sturingsinformatie, bijvoorbeeld voor de samenwerkende partners, om in beeld te krijgen hoe het gaat met de overstap vanuit verschillende vo-scholen of in de gehele regio. Deze informatie speelt een belangrijke rol in de samenwerkingsverbanden in de regio.

Gegevensbescherming

In de huidige voorzieningen die worden gebruikt wordt de gegevensbescherming van leerlingen/studenten door middel van verwerkerovereenkomsten geborgd (waarbij de voorziening de verwerker is en de opdrachtgever (school, gemeente) verwerkingsverantwoordelijke). De komst van de VVA lijkt ervoor te hebben gezorgd dat er een toegenomen besef of bezorgdheid is ontstaan over de gegevensbescherming en proportionaliteit van de gegevensverwerking. Anderzijds wordt de AVG veelal als een beperkende of complicerende factor voor gegevensuitwisseling genoemd. Uit de gesprekken komt naar voren dat de regio's behoefte hebben aan duidelijkheid: hoe verhoudt de gegevensuitwisseling via de VVA zich tot de gegevensuitwisseling via andere toepassingen en waarom kan er via de VVA veel minder worden uitgewisseld dan via andere toepassingen? De regio's hebben behoefte aan zekerheid dat de privacy van de overstappers voldoende is gewaarborgd.

Eigenaarschap en ondersteuning

Voor gebruikers van een voorziening voor gegevensuitwisseling over de overstap is het belangrijk dat er een duidelijke eigenaar is van het systeem die ze kunnen aanspreken bij vragen en problemen en die ondersteuning biedt bij het oplossen van problemen.

Publieke voorziening

De regio's zijn voorstander van een publieke voorziening waarmee hun publieke taak, het verminderen van vsv bij de overstap, wordt ondersteund. Enerzijds wordt dit als een principiële zaak

benoemd. Hier speelt ook het punt van de gegevensbescherming en het idee dat dit beter of duidelijker geregeld zou zijn als dit via een publieke voorziening zou gebeuren. Anderzijds spelen er ook financiële overwegingen mee en hangt de behoefte met een publieke voorziening ook samen met het beeld dat deze door de landelijke overheid wordt gefinancierd terwijl ze de regionale voorzieningen uit hun regionale budgetten betalen.

3.3 Ervaringen met de VVA

In de voorgaande paragraaf zijn de behoeften en wensen ten aanzien van gegevensuitwisseling van de partijen die betrokken zijn bij de overstap besproken. In deze paragraaf bespreken we op hoofdpunten in hoeverre de VVA voorziet in deze behoeften.

In de gesprekken met de regio's en de landelijke stakeholders zijn ook meer in detail een aantal wensen en verbeterpunten voor de VVA besproken. Deze zijn opgenomen in bijlage 2.

Kritiepunten VVA

Uit de gesprekken die eind 2021 door de projectgroep zijn gevoerd met medewerkers van vo-scholen en gemeenten/RMC-regio's is naar voren gekomen dat de huidige VVA niet aansluit op de behoeften van de regio's. Deze constatering vormde de aanleiding voor het voorliggende onderzoek. De uitkomsten van de gesprekken met de RMC-regio's die in het kader van dit onderzoek zijn gevoerd sluiten op de eerdere bevindingen aan.

In de onderzochte regio's waren nog niet alle scholen en gemeenten aangesloten op de VVA. Als de koppeling wel is gerealiseerd, verloopt de terugmelding van de statussen vanuit het mbo automatisch. Vo-scholen moeten echter actief de mbo-gangers aanmelden (en eventueel afmelden) en dit gebeurt nog niet op alle aangesloten vo-scholen. Het gebruik van de gegevens uit de VVA om overstappers te signaleren en begeleiden is in de tien regio's in het onderzoek op dit moment minimaal.

Onvolledigheid gegevensset en kwaliteit van de gegevensuitwisseling

Zowel de gegevensset als gegevensuitwisseling zijn in de VVA beperkter dan gewenst en voldoen niet aan de behoeften van de praktijk. De voornaamste gebruikers van de VVA zijn de vo-scholen en de gemeenten/RMC. Zij zijn de partijen die de data actief zouden moeten gebruiken om overstappers te benaderen als er een indicatie is dat de overstap niet goed dreigt te gaan; zij geven aan dat ze met de VVA te weinig handvatten hebben om die groep overstappers te signaleren en goed te begeleiden. Omdat naar de gemeenten alleen de overstappers worden doorgegeven waarbij de overstap niet goed dreigt te verlopen, missen de gemeenten het overzicht over de gehele overstappopulatie. Bovendien is de populatie waarover op dit moment gegevens worden uitgewisseld onbetrouwbaar omdat niet overal duidelijk is welke vo-scholen actief de mbo-gangers aan- en eventueel afmelden. Hierdoor worden gemeenten/RMC door de VVA onvoldoende ondersteund in hun regierol in de regionale vsv-aanpak.

Van de twee regio's die alleen de VVA hebben en geen andere voorziening maakt er een geen gebruik van de VVA omdat niet alle gemeenten zijn aangesloten op de VVA (de benodigde koppeling is niet gerealiseerd door de leverancier van het gemeentelijk systeem) en men de informatie die wordt uitgewisseld te beperkt acht. In plaats daarvan wordt gewerkt met eigen lijsten die worden ingevuld. De andere regio maakt wel gebruik van de VVA maar omdat de gegevens in de VVA onvolledig en onbetrouwbaar zijn waardoor ze geen goed overzicht hebben, werkt men

inmiddels ook met aanvullende formulieren en er vindt meer warme overdracht via persoonlijk contact plaats tussen vo-decanen en het mbo.

De toegankelijkheid van de VVA is niet los te zien van het systeem waarin de VVA is geïntegreerd. De VVA is geen losstaand systeem of website maar geïntegreerd in de leerlingadministratiesystemen van het vo, de studentinformatiesystemen van het mbo en de systemen van de gemeenten/RMC. Vanuit verschillende regio's zijn beperkingen ten aanzien van de toegankelijkheid geïdentificeerd. Een belangrijk algemeen kritiekpunt is dat vaak niet de juiste personen toegang hebben tot de informatie die met de VVA wordt uitgewisseld. De VVA is bij aanvang vooral onder de aandacht gebracht bij de lokale systeembeheerders. Immers, de systeemleveranciers hebben de systemen moeten aanpassen zodat de VVA hierin geïntegreerd kon worden en de koppeling met de koppelpunten gerealiseerd kon worden. De eindgebruikers van de VVA zijn echter een andere groep medewerkers, namelijk die mensen die vanuit het onderwijs en de gemeenten direct betrokken zijn bij de signalering en begeleiding van de overstappers. Met name op de vo-scholen blijken zij niet altijd de autorisatie hebben om zelf direct toegang te krijgen tot de gegevens waarvoor zij de VVA in de praktijk op dit moment niet goed kunnen inzetten.

Omdat de VVA is geïntegreerd in de genoemde systemen op scholen en bij de gemeenten betekent dit ook dat soms betrokkenen vanuit een regionaal samenwerkingsplatform die een belangrijke rol in de regionale vsv-aanpak hebben geen toegang hebben tot relevante gegevens.

Ontbrekende functionaliteit

Op het gebied van functionaliteit zijn in de vorige paragraaf drie behoeften genoemd: de mogelijkheid van uitwisseling van kwalitatieve gegevens, een communicatiemogelijkheid via de voorziening en sturingsinformatie (dashboards, overzichten),

De VVA voorziet in geen van de drie bovenstaande functies. Niet alle gesproken regio's noemden het gemis van alle drie de functies. Het ontbreken van de mogelijkheid om sturingsinformatie uit de VVA te halen komt bij de meeste regio's aan bod en het ontbreken van de een mogelijkheid om kwalitatieve informatie ('dossiers') uit te wisselen komt bij de helft ter sprake. Het belang van een communicatiemogelijkheid werd slechts een enkele keer genoemd. Dit werd in feite ook gezien als een mogelijkheid om kwalitatieve informatie uit te wisselen over een overstapper maar dan niet via een formulier of dossier maar via persoonlijk e-mail contact.

Eigenaarschap en ondersteuning

Bij problemen met de VVA, moeten gebruikers contact opnemen met de beheerder van het koppelpunt of de leverancier van het administratiesysteem waarin de VVA is geïntegreerd. Voor gebruikers is lang niet altijd duidelijk wie zij kunnen aanspreken voor welk probleem. Bovendien kan het probleem ook te maken hebben met (de uitwisseling met) een ander koppelpunt. Voor gebruikers is het lastig dat er niet één duidelijke eigenaar van de VVA is die aangesproken kan worden en van wie ze de gewenste ondersteuning kunnen krijgen. Bovendien voelen de eindgebruikers zich ook weinig gekend in het proces dat heeft geleid tot de inrichting van de VVA en geven zij aan ook communicatie over de implementatie en het gebruik van de VVA te hebben gemist.

Sterke punten VVA

In de gesprekken met de RMC-regio's zijn drie aspecten naar voor gekomen waarbij de VVA zou kunnen voorzien in een behoefte, mits de hiervoor besproken kritiekpunten worden opgelost.

Gegevensset: landelijke data

De VVA voorziet in principe in een behoefte om ook gegevens te kunnen uitwisselen van overstappers buiten de regio. Deze blijven met de regionale voorzieningen buiten beeld tenzij scholen informatie over individuele overstappers verzamelen. In een enkele regio in het onderzoek werd de VVA gebruikt om de status van deze studenten te controleren.

Publieke voorziening voor een publieke taak

De onderzochte regio's zijn positief over de insteek van de VVA als een publieke voorziening waarmee een publieke taak, namelijk het (verder) terugbrengen van vsv bij de overstap naar het mbo, wordt ondersteund. In de paragraaf over de behoeften van de regio's is al toegelicht dat hier het principiële idee en ideeën over de financiering van de voorziening door elkaar lopen.

Gegevensbescherming

Een groot voordeel van de VVA, volgens de regio's, is de wettelijk grondslag voor de gegevensuitwisseling. De komst van de VVA lijkt een discussie te hebben aangewakkerd over de privacybescherming van de leerlingen van wie gegevens worden uitgewisseld via andere voorzieningen dan de VVA. De wettelijke grondslag voor gegevensuitwisseling is weliswaar erg beperkend maar geeft ook duidelijkheid.

Bovengenoemde sterke punten van de VVA worden breed gedeeld in de regio's. Het zijn op dit moment echter nog grotendeels hypothetische voordelen omdat de VVA in de praktijk nog nauwelijks wordt ingezet.

3.4 Ervaringen met regionale voorzieningen voor gegevensuitwisseling

In veruit de meeste RMC-regio's wordt gebruik gemaakt van andere voorzieningen dan de VVA om gegevens over overstappers uit te wisselen. Dit geldt ook voor acht van de tien regio's in het onderzoek. Zes van de tien regio's maken gebruik van Intergrid, Overstap VO. In ieder geval de helft van hen maakt ook gebruik van het Doorstroomdossier van Intergrid waarmee ook kwalitatieve informatie over onder meer loopbaanoriëntatie, opleidingskeuze en ondersteuningsbehoefte wordt gedeeld met het mbo. In een van deze regio's wordt daarnaast nog een andere voorziening gebruikt, Digidoor. In twee van de tien regio's wordt een andere voorziening gebruikt, te weten VOROC en het Overstapdashboard. Al deze voorzieningen hebben een eigen omgeving waarin gebruikers de informatie raadplegen.

Er zijn geen onafhankelijke landelijke data beschikbaar over het gebruik van Intergrid en andere voorzieningen voor de overstap. Intergrid is in 2005 gestart en heeft in de jaren erna een snelle opmars gemaakt. Intergrid geeft zelf aan dat zij rond 2012 ongeveer 50% landelijke dekking hadden en inmiddels 85%. Zij zijn daarmee veruit de belangrijkste aanbieder in Nederland.

Sterke punten regionale voorzieningen

De teneur van de gesprekken met de acht regio's die gebruik maken van een regionale voorziening van een private aanbieder was dat zij tevreden zijn over de ondersteuning die deze voorzieningen bieden bij de signalering en begeleiding van de overstap. Vaak werken ze al jaren met deze systemen en zijn deze inmiddels volledig geïntegreerd in de regionale werkwijze rondom de overstap naar het mbo.

Gegevensset, gegevensuitwisseling en functionaliteiten

De systemen zijn (door)ontwikkeld in samenspraak met het veld. Kort gezegd voorzien deze voorzieningen al grotendeels in de behoeften van de regio's. De gewenste gegevens worden uitgewisseld over de gewenste populatie. De voorzieningen bieden functionaliteit waarmee sturingsinformatie kan worden verkregen en bieden in verschillende mate en vormen de mogelijkheid om kwalitatieve informatie over overstappers uit te wisselen, bijvoorbeeld door de mogelijkheid om overstapdossiers of -documenten uit te wisselen, of door een communicatiemogelijkheid (zoals een e-mailknop) of door het aangeven van een behoefte aan extra begeleiding bij de overstap door het beantwoorden van enkele standaardvragen over de leerling.

Overigens is ook bij deze voorzieningen de betrouwbaarheid nog niet overal 100%. Immers ook hier geldt dat alleen uit het systeem kan komen wat erin wordt gestopt. De voorzieningen zijn ondersteunend, de onderliggende samenwerking en afspraken over het gebruik van de voorziening zijn de basis.

De VVA is - in de beleving van de regio's die al een voorziening hadden – hier bovenop gekomen. Omdat de VVA en deze voorzieningen los staan van elkaar, wordt de VVA gezien als dubbel werk. Dit speelt vooral voor de vo-scholen. Het melden van de statussen vanuit het mbo in de VVA is geautomatiseerd, de vo-scholen moeten actief de leerlingen aanmerken als mbo-gangers.

Eigenaarschap en ondersteuning

Zowel bij Intergrip als bij de andere voorzieningen is ondersteuning aanwezig die de gebruikers kunnen raadplegen bij vragen of problemen. En omdat de voorzieningen in een aparte omgeving worden aangeboden is het ook duidelijk voor welke problemen zij deze ondersteuning kunnen raadplegen.

De jarenlange ervaring met de bestaande voorzieningen, die door de tijd heen verder zijn ontwikkeld om tegemoet te komen aan de behoeften van het veld maakt dat de acceptatie van deze voorzieningen hoog is. Onder de gebruikers bestaat zorg over de tijd die nodig zou zijn om volledig over te schakelen naar een andere voorziening; tijd waarin mogelijke uitvallers misschien niet goed in beeld zouden zijn. Daarnaast speelt ook de vrees voor verandering een rol: volledig overgaan op een nieuwe voorziening vraagt veel inspanning en veranderbereidheid terwijl ze momenteel over het algemeen tevreden zijn over de voorziening die ze hebben. In de gesprekken met de regio's die Intergrip of een andere voorziening gebruiken, kwam het er vaak uiteindelijk op neer dat ze minimaal willen behouden wat ze nu hebben aan gegevens, functionaliteit en ondersteuning.

Kritiepunten regionale voorzieningen

Gegevensset: landelijke data

De bestaande voorzieningen van private aanbieders zijn in beginsel gebaseerd op regionale afspraken en beperken zich daarom tot leerlingen/studenten uit de eigen regio. Overstappers buiten de regio blijven met de regionale voorzieningen buiten beeld tenzij scholen informatie over individuele overstappers verzamelen. Dit wordt door sommige gebruikers van regionale voorzieningen ervaren als een gemis in de sluitende informatievoorziening. Sommigen geven aan dat het wel lukt om handmatig/via directe contacten informatie te krijgen over overstappers buiten de regio, anderen geven aan dat dit lastig en arbeidsintensief is.

Een grote aanbieder, zoals Intergrip, die werkt voor veel regio's kan het probleem van de regionale beperking grotendeels oplossen omdat zij ook buiten de regio kunnen kijken. De dekking is daarmee bovenregionaal, maar omdat niet alle regio's van de diensten van Intergrip gebruik maken, is er geen landelijke dekking.

Publieke voorziening en gegevensbescherming

In de regionale voorzieningen die worden gebruikt wordt de gegevensbescherming van leerlingen/studenten door middel van verwerkersovereenkomsten geborgd. De voorziening is daarbij de verwerker en de opdrachtgever (school, gemeente) de zogenaamde verwerkingsverantwoordelijke. Die werkwijze voldoet, volgens de grootste aanbieder Intergrip, aan de wettelijke eisen rondom privacy en gegevensbescherming. Het was geen doel van dit onderzoek om dit te toetsen. Er zijn in het onderzoek geen concrete aanwijzingen bekend geworden voor een eventuele afwijking van wet- en regelgeving in deze werkwijze.

De komst van de VVA lijkt er echter voor te hebben gezorgd dat er een toegenomen besef of bezorgdheid is ontstaan over de gegevensbescherming en proportionaliteit van de gegevensverwerking. Zoals in paragraaf 3.2 over de behoeften van de regio's al is benoemd, hebben de regio's behoefte aan duidelijkheid over de gegevensbescherming van de overstappers in de regionale voorzieningen. Het benoemen van de gegevensbescherming bij de kritiekpunten op de regionale voorzieningen betreft dus niet zozeer de gegevensbescherming zelf (die moet voldoen aan de wet), maar gaat om onduidelijkheid rondom de verschillen in de wijze waarop wordt voldaan aan de eisen rondom gegevensbescherming via de VVA en de regionale voorzieningen.

Samenhangend met bovenstaand worden ook vragen gesteld bij het feit dat de gegevensuitwisseling in de regio's verloopt via private partijen. Vanwege de publieke opdracht om de uitval bij de overstap terug te brengen, zo wordt gesteld, zou het ook goed zijn als hier een publieke voorziening voor is. Zoals eerder aangegeven is deze visie van de regio's niet geheel los te zien van de verwachtingen omtrent financiering van een publieke voorziening.

3.5 Conclusie huidige situatie

De meeste regio's beschikten al ruim voor de komst van de VVA over een voorziening die ten doel heeft te ondersteunen in de monitoring en begeleiding bij de overstap naar het mbo.

De VVA is technisch gerealiseerd en de meeste partijen voldoen inmiddels wel aan de verplichting om gegevens uit te wisselen via de VVA. In die zin functioneert de VVA zoals beoogd. De data die via de VVA worden uitgewisseld worden echter niet actief gebruikt voor de monitoring en begeleiding van de overstap. De VVA wordt daarmee vooral ervaren als een extra administratieve handeling en dubbel werk naast de regionale voorziening. De smalle invulling die voor de VVA is gekozen draagt in de praktijk van de regio's niet bij aan de doelstelling van monitoring en ondersteuning van de overstap.

Het onderzoek is vervolgens dieper ingegaan op wat er nodig is in een voorziening om aan die doelstelling te voldoen en in hoeverre de VVA en de regionale voorzieningen daarin voorzien. In onderstaand schema (Figuur 2) hebben we de bevindingen die in dit hoofdstuk zijn beschreven samengevat. Met de plussen en minnen is aangegeven in hoeverre de VVA en de bestaande regionale voorzieningen voorzien in de behoeften van de regio's wat betreft gegevensuitwisseling ter ondersteuning van de overstap.

Figuur 2 – Schematische weergave van de mate waarin de bestaande regionale voorzieningen en de VVA voorzien in de behoeften van de regio's in de ondersteuning van de overstap

Behoeften	Bestaande voorzieningen	VVA
Brede set gegevens - Meer gegevens per student - Meer dan overstap - Regio-overstijgende data	+ + (-)	- - (+)
Gegevensuitwisseling - Volledigheid, betrouwbaarheid, actualiteit en toegankelijkheid	+	-
Functionaliteit - Kwalitatieve informatie - Communicatiemogelijkheid - Sturingsinformatie	+ + +	- - -
Gegevensbescherming	+	+
Eigenaarschap en ondersteuning	+	-
Publieke voorziening - Principieel - Financieel	- ?	+ ?

Het samenvattend schema maakt in een oogopslag duidelijk dat de bestaande voorzieningen in grote lijnen voldoen aan de behoeften wat betreft de gegevensset, gegevensuitwisseling, functionaliteit en eigenaarschap. En ook dat de VVA hierin, volgens de regio's, niet voorziet. De toegevoegde waarde van de VVA bevindt zich op de punten van de (in potentie bruikbare) regio-overstijgende data, de duidelijkheid over de gegevensbescherming en het feit dat de VVA een publieke voorziening is. Bij de financiering staan in het schema vraagtekens omdat beide vormen van voorzieningen vanzelfsprekend gefinancierd moeten worden, maar de VVA op dit moment gratis lijkt voor de regio's, omdat deze niet uit het regionale maar landelijke budget wordt gefinancierd.

4 Toekomstscenario's voor de VVA

De hoofdvraag van het onderzoek luidde: *Zijn er aanpassingen nodig aan de VVA om het veld in staat te stellen de doelen van de VVA te bereiken? En zo ja, welke aanpassingen en wat is dan nodig om die aanpassingen te realiseren?*

In hoofdstuk 2 hebben we gezien dat de het oorspronkelijke doel was om met de VVA een “*sluitende informatievoorziening te creëren waarmee alle overstappende jongeren in Nederland met behulp van actuele informatie gedurende de overstap op de voet gevolgd en tijdig begeleid kunnen worden, zodat ze aankomen op het mbo*”⁸. Ook zagen we dat er gaandeweg verschillen zijn ontstaan in opvattingen en verwachtingen over de reikwijdte en werking van de VVA. Om te bepalen of de VVA voldoet en welke aanpassingen eventueel nodig zijn, hebben we in hoofdstuk 3 gekeken naar wat er – volgens de betrokken partijen in de regio's zelf – nodig is om jongeren te volgen en begeleiden in de overstap. Daaruit blijkt dat wat men inmiddels is gaan verstaan onder een ‘sluitende informatievoorziening’ om alle jongeren te volgen en zo nodig te begeleiden, ver af staat van wat de bestaande VVA kan bieden.

In dit hoofdstuk presenteren we vier scenario's voor de toekomst van de VVA, die zijn gebaseerd op de bevindingen uit het onderzoek. In de beantwoording van de onderzoeksvraag maken we een afweging tussen de scenario's en formuleren we aanbevelingen.

4.1 Vier scenario's

Op basis van de gespreksrondes en na input vanuit de expertsessies zijn onderstaande vier scenario's geformuleerd voor de toekomst van de VVA. De scenario's zijn geen uitputtende weergave van alle mogelijke aanpassingen en keuzes voor de toekomst van de VVA, maar geven op overzichtelijke wijze op hoofdlijnen vier mogelijke toekomstrichtingen weer.

Scenario's 1 en 2 zijn gebaseerd op de scenario's die in een voorstadium van het onderzoek zijn besproken met de stuurgroep VVA en in de Nadere Offerte Aanvraag van OCW zijn opgenomen. Scenario's 3 en 4 zijn opgesteld op basis van de oorspronkelijke doelstelling van de VVA, zoals geformuleerd in de wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo en afgeleid uit de behoeften die naar voor zijn gekomen uit de gesprekken met betrokkenen uit de RMC-regio's en de twee expertsessies.

⁸ Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

Scenario 1

- Huidige VVA handhaven, geen uitbreidingen

Scenario 2

- (Beperkte) uitbreiding VVA

Scenario 3

- VVA als basisvoorziening voor private aanbieders
- Regionale keuzevrijheid

Scenario 4

- Landelijke gegevensuitwisseling via private aanbieder, VVA stoppen
- Een landelijke voorziening

Op basis van de uitkomsten van de gesprekken en de expertsessies hebben we voor elk van de scenario's aan de hand van de resultaten die zijn beschreven in hoofdstuk 3 in kaart gebracht in hoeverre deze voorzien in de behoeften van de regio's en welke kosten en inspanning er vanuit de landelijke overheid mee gemoeid zijn. We hebben dit in Figuur 3 schematisch weergegeven. Na het overzicht beschrijven we de vier scenario's en lichten we de plussen en minnen in het schema verder toe. In de laatste paragraaf wegen we plus- en minpunten van de scenario's af om te komen tot een advies.

Figuur 3 – Schematische weergave van de mate waarin de scenario's voorzien in de regionale behoeften en de vereiste kosten/inspanningen van de landelijke overheid

Behoeften regio's	Scenario 1 Bestaande VVA	Scenario 2 Uitgebreide VVA	Scenario 3 VVA + aanbieders	Scenario 4 Aanbieder
Brede set gegevens - Meer gegevens per student - Meer dan overstap	- -	- -	+ +	+ +
Gegevensuitwisseling - Volledigheid, betrouwbaarheid, actualiteit, toegankelijkheid - Regio-overstijgende data	- (+)	- (+)	+ (-)	+ +
Functionaliteit - Kwalitatieve informatie - Communicatiemogelijkheid - Sturingsinformatie	- - -	- - -	+ + +	+ + +
Gegevensbescherming	+	(+)	(+)	+
Eigenaarschap en ondersteuning	-	-	+/- Keuze- vrijheid	(+) Geen keuze- vrijheid
Publieke voorziening - Principieel - Financieel (regio)	+ ?	+ ?	- ?	- ?

Kosten/inspanning landelijke overheid	Scenario 1 Bestaande VVA	Scenario 2 Uitgebreide VVA	Scenario 3 VVA + aanbieders	Scenario 4 Aanbieder
	Kosten onderhoud	Extra investering VVA	Extra investering VVA Private investering	Investering verlies VVA Landelijke aanbesteding

Scenario 1

In scenario 1 blijft de VVA zoals deze nu is, met een beperkte gegevensset en functionaliteit. De scores in het schema geven weer dat de VVA in dit scenario op weinig punten voldoet. Dit is feite een weergave van de beperkingen en sterke punten van de huidige VVA in paragraaf 3.3. De VVA voldoet op dit moment niet wat betreft de gegevensset, de gegevensuitwisseling, de functionaliteit en eigenaarschap/ondersteuning. Een potentieel sterk punt van de VVA zijn de gegevens van regio-overstijgende overstappers. Omdat de gegevens echter op dit moment vanwege de andere tekortkomingen niet gebruikt worden en dus alleen in potentie een sterk punt zijn, staat de + hier tussen haakjes in het schema. De duidelijkheid die de wettelijke basis van de VVA schept voor de gebruikers en het feit dat het een publieke voorziening is die ondersteunt in een publieke taak zijn pluspunten van de VVA.

Bij het financiële aspect op regio-niveau staat in alle scenario's een vraagteken. De wijze van financiering is namelijk niet gebonden aan een bepaald scenario en hier zijn verschillende keuzes mogelijk. Op dit moment wordt de VVA door de landelijke overheid gefinancierd. Dit wordt niet verrekend in de budgetten van de RMC-regio's waardoor de VVA door hen nu als een gratis voorziening wordt ervaren. Feit blijft dat voorziening uit publieke middelen wordt gefinancierd, ofwel direct door de landelijke overheid, zoals nu bij de VVA het geval is, ofwel uit de regionale budgetten, zoals nu bij de regionale voorzieningen van de private aanbieders het geval is. In de toekomst zal er een keuze gemaakt moeten worden over de wijze waarop de financiering van een landelijke voorziening zal verlopen.

Uitgaande van de huidige situatie zou het in stand houden van de VVA in de bestaande vorm relatief beperkte kosten en inspanningen voor de landelijke overheid met zich meebrengen. De VVA is al ontwikkeld en toekomstige kosten zouden dus vooral onderhoudskosten zijn.

Scenario 2

In scenario 2 wordt de VVA in beperkte of ruimere mate uitgebreid met meer gegevens, een ruimere gegevensuitwisseling (populatie waarover gegevens worden uitgewisseld) en eventueel ook meer functionaliteiten. Vrijwel alle plus- en minpunten van de VVA in de huidige vorm (scenario 1) komen hier terug. Immers, de gesprekken met de regio's hebben laten zien dat alleen een VVA die zodanig is uitgebreid dat deze gelijkwaardig is aan de huidige regionale systemen die men gebruikt, tegemoetkomt aan de behoeften van de regio's en kan voorzien in de benodigde gegevensuitwisseling voor monitoring en begeleiding bij de overstap.

De 'plus' bij gegevensbescherming staat in scenario 2 tussen haakjes omdat uitgaande van de wettelijke regeling die onder de VVA ligt, deze uitgebreid zou moeten worden voor scenario 2. Naar verwachting zou dit een wetwijziging vereisen waarvan onduidelijk is of deze mogelijk is en een traject van enkele jaren zou vergen.

Een uitbreiding van de VVA zou een extra investering vragen. Uitgaande van de aanpassingen die nodig zouden zijn om het gebruik van regionale voorzieningen overbodig te maken zou dit een (zeer) grote extra investering betekenen, zowel in de ontwikkeling van de VVA als in wetgeving.

Scenario 3

In scenario 3 wordt een overstap gemaakt naar het combineren van de VVA met een andere voorziening, om in deze combinatie te komen tot een sluitende informatievoorziening om overstappers te kunnen volgen en begeleiden. In dit scenario blijft de VVA bestaan als een basis of infrastructuur waarop private aanbieders via een koppeling kunnen aansluiten, zodat gegevens en functionaliteiten via deze voorzieningen worden toegevoegd aan de VVA. In het overzicht is dat weergegeven met plus-scores bij deze aspecten in het schema.

Het idee is dat meerdere, verschillende private aanbieders gebruik kunnen maken van de combinatie (koppeling) met de VVA-infrastructuur. Daarmee blijft er voor de regio's keuzevrijheid in de voorziening die zij willen gebruiken.

De mogelijkheid van uitwisseling van landelijke gegevens is in dit schema gescoord met een min tussen haakjes (-). De landelijke uitwisseling is in dit scenario complex en onzeker, omdat de vraag is in hoeverre de gewenste uitgebreide gegevens en functionaliteit (kwalitatieve informatie over overstappers) ook landelijk uitgewisseld zou kunnen worden via de combinatie van VVA en meerdere, verschillende regionale systemen. Om landelijke dekking te krijgen zou een gegevensuitwisseling tussen de verschillende regionale systemen mogelijk moeten zijn.

De gegevensbescherming is in dit scenario daardoor complex. Vanwege de VVA is de wettelijke basis aanwezig. Maar omdat de voorziening wordt aangesloten op de systemen van private, regionale aanbieders, zal onderzocht moeten worden hoe de gegevensbescherming in de combinatie vormgegeven moet worden. Daarom een (+) in het schema.

Het aspect van eigenaarschap en ondersteuning in dit scenario een heeft +/- score. Enerzijds blijft het (gebrek aan) eigenaarschap van de VVA vanwege de drie koppelpunten in dit scenario bestaan. Anderzijds heeft dit scenario als pluspunt dat er keuzevrijheid voor de regio's is en ze, als ze dat willen, hun huidige regionale voorziening kunnen blijven gebruiken. Verder biedt scenario 3 geen volledige publieke voorziening en blijven de regio's afhankelijk van de private aanbieders voor ondersteuning bij de gegevensuitwisseling.

Tot slot moet bij dit scenario worden opgemerkt dat het op dit moment niet duidelijk is of het combineren van de VVA(-infrastructuur) met systemen van private aanbieders technisch en wettelijk mogelijk is en wat daarvan de meerwaarde en de kosten zijn. Uit de interviews komen verschillende verwachtingen naar voren. Sommigen bepleiten de combinatie en zien meerwaarde in de verbinding en de publiek-private samenwerking. Andere twijfelen aan de haalbaarheid en de meerwaarde ten opzichte van de bestaande situatie.

Scenario 3 vraagt zowel extra investeringen vanuit de overheid als vanuit de private aanbieders om de aansluiting tussen VVA en de voorzieningen van private aanbieders mogelijk te maken en eventueel ook de 'aansluiting' tussen de voorzieningen van private aanbieders onderling.

Scenario 4

In scenario 4 wordt een stap verder gegaan en wordt de VVA losgelaten en de landelijke verplichting tot gegevensuitwisseling vormgegeven in een aanbesteding voor een landelijke voorziening door een private aanbieder.

De plussen in het schema bij scenario 4 zijn een weergave van de bespreking van de sterke punten van de regionale voorzieningen van private aanbieders in paragraaf 3.4. De gebruikers van deze voorzieningen hebben in de gesprekken aangegeven dat deze voorzieningen hen goed ondersteunen wat betreft de gegevensset, gegevensuitwisseling, functionaliteit en eigenaarschap en ondersteuning. Ook hebben we geen reden om aan te nemen dat deze voorzieningen niet zouden voldoen aan de wet wat betreft gegevensbescherming. Scenario 4 zou betekenen dat er één voorziening komt, waaraan alle regio's deelnemen. Daarmee vervalt de keuzevrijheid van regio's om een eigen systeem te kiezen – of om geen enkel systeem te gebruiken.

In dit scenario laten we het criterium van landelijke dekking zwaarder wegen dan de keuzevrijheid voor regio's, daarmee aansluitend bij het oorspronkelijke doel om een landelijke, sluitende informatievoorziening te realiseren.

Scenario 4 betekent tot slot ook dat er geen publieke voorziening wordt geboden maar dat de landelijk verplicht gestelde gegevensuitwisseling gebeurt door een, weliswaar uit publieke middelen betaalde, private aanbieder.

Wat betreft de benodigde investeringen/inspanningen van de landelijke overheid houdt scenario 4 in dat er een landelijke aanbesteding opgesteld moet worden. Omdat gestopt wordt met de VVA zijn er geen nieuwe investeringen nodig. Wel treedt er daarmee een desinvestering op.

Scenario nul

In theorie is ook een scenario nul mogelijk, namelijk het beëindigen van de VVA zonder verdere maatregelen of stappen. We nemen dit scenario echter niet mee in de overwegingen omdat een van de kernelementen van de wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht mbo destijds

was dat er een plicht zou komen tot het uitwisselen van gegevens tussen vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten om 'een sluitende informatievoorziening te creëren waarmee alle overstappende jongeren in Nederland met behulp van actuele informatie gedurende de overstap op de voet gevolgd en tijdig begeleid kunnen worden, zodat ze aankomen op het mbo'⁹. In de bijbehorende regeling¹⁰ is beschreven dat de gegevensuitwisseling plaatsvindt via een ICT-voorziening. Dat betekent dat de (rijks)overheid een taak heeft om daarvoor te zorgen en niet niets kan doen zoals dit nul-scenario zou impliceren.

4.2 Afwegingen scenario's

In deze paragraaf wegen we de plus- en minpunten van de scenario's, zoals weergegeven in het voorgaande schema, om tot een advies over de keuze van een scenario te komen. We combineren bij deze bespreking scenario 1 en 2, omdat deze beide uitgaan van het in stand houden van de VVA als een zelfstandige voorziening en scenario 3 en 4 omdat deze juist uitgaan van het samengaan met bestaande voorzieningen of vervanging.

4.2.1 Afweging scenario's 1 en 2

Bij handhaving van de huidige VVA - **scenario 1** - is duidelijk dat deze niet voldoet aan de behoeften van de regio's. Er blijft onvoldoende draagvlak voor het gebruik van de VVA. Weliswaar zijn vanwege de wettelijke verplichting de meeste gemeenten, mbo-instellingen en vo-scholen aangesloten op de VVA en zijn de meeste (ontwikkel)kosten al gemaakt, in de praktijk wordt er niet of nauwelijks gebruik gemaakt van de gegevens. De ervaringen tot nu toe laten zien dat de informatie uit de VVA niet wordt gebruikt, omdat deze geen toegevoegde waarde heeft voor het veld. De realiteit van het veld is een bredere aanpak. In negen van de tien regio's wordt aangegeven dat de VVA in de huidige vorm niet gemist zou worden als deze stopt. Dit toont aan dat de gegevensuitwisseling via de VVA niet of nauwelijks een rol van betekenis speelt in de praktijk van de begeleiding bij de overstap. De VVA is een administratieve verplichting voor de regio's en wordt veelal door de regio's gezien als dubbel werk, naast de regionale voorzieningen van private aanbieders. Kortom, in de huidige vorm draagt de VVA niet of nauwelijks bij aan het verbeteren van de overstap van vmbo naar mbo. Daarmee is het in stand houden van de bestaande VVA geen reële optie: in deze vorm is er geen rol voor de VVA. Een VVA in de huidige vorm achten we dan ook niet levensvatbaar.

Een beperkte uitbreiding van de VVA volgens **scenario 2**, met een uitgebreidere gegevensset en gegevenslevering voldoet nog steeds slechts in beperkte mate aan de behoefte van de regio's. Ook dan wordt nog functionaliteit en eigenaarschap/ondersteuning gemist. Veruit de meeste regio's in het land maken al jaren gebruik van alternatieven zoals Intergrip en zijn tevreden over de ondersteuning die deze systemen bieden. Deze zijn door de jaren heen in samenspraak met het veld doorontwikkeld. Gebruikers willen hierin geen stappen terug doen. Een VVA met beperkte uitbreiding die al deze mogelijkheden niet biedt, zal gebruikers niet

⁹ Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs. Memorie van toelichting wet VATmbo 34 457, vergaderjaar 2015-2016

¹⁰ Regeling gegevensverstrekking bij overstap naar het mbo (Staatscourant 2020, 36712)

motiveren om de VVA te gaan gebruiken. Een verdergaande uitbreiding van de VVA vereist in feite dat de VVA wordt omgewerkt tot het soort regionale voorziening waar nu mee wordt gewerkt. Een dergelijke, vergaande uitbreiding van de VVA roept verschillende bezwaren op:

- De uitbreiding zou grote investeringen vergen, zowel in financiële middelen als in ontwikkelcapaciteit. Naast de technische ontwikkeling, zou ook een aanpassing van het wettelijke kader noodzakelijk zijn.
- Gezien de ervaringen met de ontwikkeling van de VVA tot nu toe is een zeker afbreukrisico aanwezig. Doorontwikkeling van de VVA tot een uitgebreid systeem zou een ander type eigenaarschap en een ander type ontwikkelorganisatie vergen.
- Doorontwikkeling van de VVA tot een volwaardig systeem roept de vraag op of de overheid daarmee niet marktversturend zou werken. De VVA in die vorm zou immers private aanbieders van de markt verdrijven (als het systeem landelijk verplicht wordt) of daarmee gaan concurreren. Het is de vraag of de bestaande situatie, waarin private aanbieders het grootste deel van de 'markt' adequaat bedienen, een dergelijk stap van de overheid rechtvaardigt.
- Het is aannemelijk dat de tijd die nodig is voor de VVA om een dergelijk grote ontwikkelstap door te maken, door de private aanbieders wordt benut om hun systemen ook weer verder door te ontwikkelen. Daarmee bestaat het risico dat ook een doorontwikkelde VVA straks niet (voldoende) aansluit bij wat partijen in de regio's nodig hebben.

Beperkte uitbreiding van de VVA biedt geen antwoord op de bezwaren die aan de bestaande VVA kleven. Een uitbreiding, die de VVA wat betreft gegevens, uitwisseling en functionaliteit op het niveau brengt van bestaande private voorzieningen, lijkt om verschillende redenen niet haalbaar.

Conclusie

De VVA als zelfstandige voorziening voor ondersteuning van de overstap naar het mbo is in de huidige vorm niet geslaagd en ook in aangepaste, uitgebreide vorm niet realistisch uitvoerbaar.

De conclusie is dat scenario 1 en 2 geen reëel toekomstperspectief bieden voor de VVA.

In de huidige praktijk wordt de samenwerking in de regio's bij de overstap ondersteund door voorzieningen van private aanbieders en deze zouden ook een rol moeten krijgen richting de toekomst van een voorziening voor de overstap.

4.2.2 Afweging scenario's 3 en 4

In **scenario 3** wordt de VVA ingezet als een basisvoorziening of infrastructuur waar voorzieningen van private aanbieders aan gekoppeld kunnen worden om de gegevensuitwisseling uit te breiden en functionaliteiten toe te voegen.

Dit scenario heeft drie belangrijke voordelen:

- De VVA kan als basis behouden blijven voor landelijke gegevensuitwisseling. Daarmee worden de reeds gedane investeringen behouden en kunnen opgebouwde kennis en infrastructuur worden benut.
- Het scenario koppelt de voordelen van de bestaande private voorzieningen met die van een bestaande publiek voorziening.
- De regio's houden de vrije keuze voor een voorziening van een private aanbieder die kan voorzien in hun behoeften.

Scenario 3 vraagt op twee fronten investeringen. De VVA moet aangepast worden om koppeling met voorzieningen van private aanbieders mogelijk te maken. De private aanbieders moeten

daarnaast investeren om hun systemen aan te passen om koppeling met de VVA mogelijk te maken.

Zoals hiervoor al aangegeven, zijn er veel nog onbeantwoorde vragen over dit scenario:

- Is een verbinding van de VVA met de systemen van private aanbieders technisch mogelijk en haalbaar? Daarbij gaat het zowel om de technologie, als om de wettelijke vereisten rondom privacy- en gegevensbescherming. De (wettelijke) basis waarop gegevens worden verzameld en benut verschilt tussen VVA en private systemen. De vraag is of beide werkwijzen verenigbaar zijn.
- Wat is de meerwaarde van een verbinding tussen VVA en private systemen ten opzichte van de bestaande situatie, bekeken vanuit verschillende perspectieven (regionale gebruikers, 'eigenaars' VVA, private aanbieders, overheid)?
- Welke investering zijn nodig, zowel publiek als privaat, om de verbinding te realiseren en wegen deze investeringen op tegen de verwachte meerwaarde?

In dit scenario blijft de keuzevrijheid voor regio's bestaan, maar daarmee ook het probleem van de landelijke dekking en uitwisseling van gegevens. Daarvoor zullen in de ontwikkeling van de gecombineerde VVA/private systemen voorzieningen moeten worden getroffen. Dat is een aanzienlijke complicatie, omdat dat ook de uitwisseling tussen verschillende regionale systemen betreft.

Scenario 3 roept veel vragen op, maar heeft – als het scenario haalbaar blijkt – het belangrijke voordeel dat de ontwikkelde VVA-infrastructuur in de toekomst benut kan blijven worden. Het zou bovendien een brug slaan tussen de VVA-eigenaars en de private aanbieders, in het bijzonder de grootste van die partijen. Dat zou de kans bieden op een bundeling van krachten en kennis. We adviseren daarom om de mogelijkheden van scenario 3 nader te onderzoeken en vervolgens een afweging te maken tussen scenario 3 en 4.

In **scenario 4** wordt de VVA stopgezet en wordt een aanbesteding gedaan voor een uitgebreide landelijke voorziening door een private aanbieder. In de specificaties bij de aanbesteding wordt uitgegaan van de behoeften van de regio's wat betreft gegevensuitwisseling, functionaliteit en eigenaarschap en ondersteuning, zodat de aanbestede voorziening daaraan voldoet. In het programma van eisen kunnen ook vereisten rondom gegevensbescherming, verantwoording en gebruikersbetrokkenheid opgenomen worden.

Dit scenario maakt de scherpe keuze om te stoppen met de bestaande VVA en de ontwikkeling van de VVA. Om het oorspronkelijke doel van een landelijke, sluitende voorziening te realiseren wordt de opdracht daartoe uitbesteed aan een private partij. Dat heeft enkele belangrijke voordelen:

- Er is in de markt bij private aanbieders veel kennis, ervaring en bestaande infrastructuur aanwezig, die direct inzetbaar is (en al ingezet wordt).
- Afhankelijk van de keuze voor de aanbieder kunnen de praktische gevolgen voor de meeste regio's beperkt blijven. Dat zou gelden als de huidige grootste aanbieder de opdracht zou verwerven.
- De keuze voor één aanbieder betekent dat er één landelijk dekkend en sluitend systeem ontstaat.

Mogelijke nadelen van dit scenario zijn:

- De keuzevrijheid van de regio's verdwijnt in scenario 4. Het blijft wel mogelijk om, zoals nu ook het geval is, binnen één systeem zekere regionale varianten te realiseren.
- Keuze voor één aanbieder creëert een zekere afhankelijkheid van die aanbieder. Voor de prijsvorming en producteisen lijkt dat geen bezwaar, omdat tegenover de ene aanbieder ook één opdrachtgever staat, die daarin sterk bepalend kan zijn. De afhankelijkheid

kan worden beperkt door bij hernieuwingen van de opdrachtverlening ook andere partijen weer toe te laten tot de aanbesteding.

Dit scenario vraagt beperkte extra investeringen, uitgaande van de situatie waarin de regio's al budget moeten reserveren voor hun huidige voorziening. De investering betreft vooral de inspanning van een landelijke aanbesteding. Wel roept dit scenario de vraag op hoe de financiering in de toekomst zou moeten verlopen. Bij een landelijke aanbesteding ligt het voor de hand dat de rijksoverheid het bedrag voor de aanbesteding geheel of gedeeltelijk onttrekt aan het budget voor de RMC-regio's.

In dit scenario wordt gekozen voor één landelijke aanbieder en daarmee landelijke dekking met één landelijk systeem. Het voordeel van deze landelijke dekking weegt daarmee zwaarder dan de keuzevrijheid voor de regio's. De meeste regio's kiezen nu al voor dezelfde private voorziening.

Als de keuzevrijheid voor de regio's toch behouden zou moeten blijven dan is een eventueel alternatief voor een landelijke aanbesteding het opstellen van een landelijk kader voor gegevensuitwisseling via voorzieningen van private aanbieders (scenario '4B'). Hiermee komt er niet één verplichte voorziening maar komt er een verplichting tot het gebruik van een voorziening naar eigen keuze. Mogelijke verdere eisen zouden kunnen zijn dat deze voorziening een bepaalde minimale gegevensset bevat en dat deze gegevens uitgewisseld kunnen worden met andere voorzieningen in andere regio's. Ook dit alternatief betekent verlies van de investering van de VVA en vraagt beperkte nieuwe investering/inspanning van de landelijk overheid om te komen tot de eisen omtrent de voorzieningen voor gegevensuitwisseling. Van de private aanbieders vraagt het mogelijk investeringen in aanpassingen van hun voorziening om aan de landelijk gestelde eisen te voldoen. In dit alternatief is er minder grip op de gegevensuitwisseling omdat deze in handen blijft van verschillende private aanbieders en het bovendien de vraag is in hoeverre de verschillende grote en kleine aanbieders de technische mogelijkheden hiertoe kunnen en willen realiseren en hoe in gegevensbescherming wordt voorzien in deze constructie met verschillende aanbieders.

Conclusie en aandachtspunten

We adviseren scenario 3 te onderzoeken op haalbaarheid en meerwaarde en bij een positieve uitkomst dat scenario voorkeur te geven.

Als meest haalbare achten we scenario 4, waarmee met relatief beperkte extra inspanningen en investeringen de doelstellingen van een adequate landelijke voorziening gerealiseerd kunnen worden.

De volgende aandachtspunten zijn daarbij in het verdere proces van belang:

- Stel bij de keuze en verdere invulling van de scenario's de behoeften van de regio's centraal. Het proces rondom de VVA heeft laten zien dat een aanbodgestuurde voorziening niet leidt tot gebruik van de voorziening. Alleen een voorziening die de samenwerking bij de overstap naar het mbo ondersteunt zal de regio's motiveren om deze daadwerkelijk te gaan gebruiken.
- Betrek private aanbieders actief in het verdere proces van afweging tussen scenario 3 of 4. Ga (opnieuw) met hen in gesprek, maak gebruik van hun expertise en draag zorg voor een zorgvuldige procedure met de private aanbieders.

- Neem de zorgen over gegevensbescherming weg bij de regio's. Creëer duidelijkheid over de eisen aan de gegevensbescherming in gegevensuitwisseling over de overstap en de wijze waarop daaraan wordt voldaan door de aanbieders van overstapvoorzieningen.
- Communiceer duidelijk met de scholen en gemeenten over het vervolg van het proces. Er heerst momenteel onduidelijkheid over de situatie en de regio's zijn in afwachting van verdere ontwikkelingen zodat ze een beslissing kunnen nemen over het voortzetten van hun contract met de regionale aanbieder. Geef ze een duidelijk tijdpad voor het vervolg van het proces.

Bijlage 1 Onderzoeksaanpak

De verschillende onderdelen van het onderzoek worden in onderstaande verantwoording besproken.

Deskresearch

Relevante stukken zoals wet- en beleidsdocumenten, het plan van aanpak, plan van eisen, websites van de beheerders van de koppelpunten, PIA en gespreksverslagen zijn bestudeerd.

Eerste ronde interviews met vertegenwoordigers van landelijke partijen

Er zijn online interviews gehouden aan de hand van een gestructureerde interviewleidraad. Van elk interview is voor intern gebruik een verslag gemaakt. Er is gesproken met vertegenwoordigers van onderstaande organisaties:

Landelijke stakeholders / leden projectgroep VVA	VO-raad
	Ingrado
	VNG
	MBO Raad
	OCW
	Projectleider en communicatieadviseur VVA
	BiOND (bijeenkomst vmbo-decanenkringvoorzitters)

Tweede ronde interviews met beheerders van de drie koppelpunten, leveranciers van administratiesystemen voor vo, mbo en gemeenten en leveranciers van overstap-voorzieningen

Er zijn online interviews gehouden aan de hand van een gestructureerde interviewleidraad. Van elk interview is voor intern gebruik een verslag gemaakt. Er is gesproken met vertegenwoordigers van onderstaande organisaties:

Beheerders koppelpunten VVA	Coöperatie Mbo voorzieningen
	Kennisnet
	Inlichtingenbureau
ICT-leveranciers	Iddink
	Topicus
	Peoplesoft
	Metaobjects
	Intergrip

Groepsinterviews RMC-regio's

Er is een selectie gemaakt van tien RMC-regio's waarbij rekening is gehouden met voldoende geografische spreiding en variatie in werkwijze: alleen VVA, geen andere voorziening; Intergrip; andere overstapvoorziening. Er gesproken met betrokkenen vanuit de gemeenten/RMC, vo-scholen en mbo-instellingen vanuit de volgende tien RMC-regio's:

Friesland-Oost (De Friese Wouden)	Alleen VVA, geen andere voorziening
Rijnmond	Alleen VVA, geen andere voorziening
IJssel-Vecht	Intergrip
Flevoland	Intergrip
Utrecht	Intergrip
Zuid-Holland-Noord	Intergrip
Midden-Brabant	Intergrip
Gewest Zuid-Limburg	Intergrip
Agglomeratie Amsterdam, subregio Amsterdam/Diemen	Andere overstapvoorziening
Haaglanden/Westland	Andere overstapvoorziening

De groeps gesprekken zijn gehouden aan de hand van een gestructureerde interviewleidraad. Aan elk gesprek hebben drie tot vijf betrokkenen deelgenomen. In twee regio's waar met andere voorzieningen voor de overstap werd gewerkt (VOROC, Overstapdashboard) is ook gesproken met betrokkenen vanuit deze voorziening.

Expertsessie met vertegenwoordigers vanuit de regio's

Deelnemers aan de groeps gesprekken met de RMC-regio's zijn uitgenodigd om in een expertsessie een keuze te maken uit een viertal scenario's voor de toekomst van de VVA en hierop te reflecteren. Aan deze sessie hebben 17 regionale experts deelgenomen.

Expertsessie met ICT- experts en juridisch expert

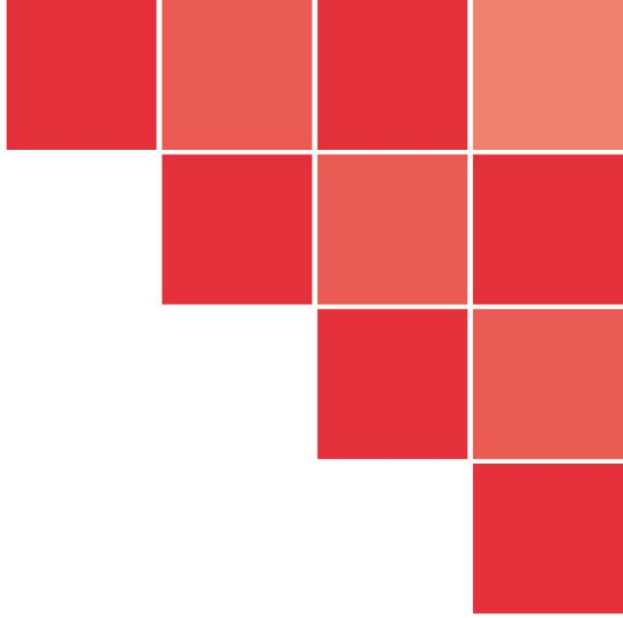
Zes experts op het gebied van ICT (vanuit de koppelpunten en de aanbieders van administratiesystemen) en adviseur bij het onderzoek op het gebied van onderwijswet- en regelgeving prof. dr. Renée van Schoonhoven hebben in deze expertsessie gereflecteerd op de (wet)technische consequenties van bepaalde scenariokeuzes.

Bijlage 2 Gebruikte topiclijst interviews

In de gesprekken zijn diverse specifieke problemen met / wensen voor de VVA aan de orde gekomen. De ze zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

Gegevensset en populatie
Uitgebreide basisgegevens m.b.t. aanmelding: - Mbo-instelling- Mbo-opleiding- Niveau- Leerweg- Een andersoortige overstap dan naar een opleiding aan een bekostigde mbo-instelling, bijvoorbeeld een buitenlandse of particuliere opleiding.
Bij meerdere aanmeldingen bij elke aanmelding de uitgebreide basisgegevens leveren
Uitgebreidere populatie   - Inclusief havisten/vwo'ers die naar het mbo gaan
Volledige populatie, geen selectie op niet-aanmelders bij levering aan gemeenten
Adressering van de mbo-ganger   - Het beschikken over de juiste actuele adresgegevens aan de mbo-ganger is erg belangrijk omdat deze bepalen naar welke gemeente de mbo-ganger wordt doorgezet. Dit lijkt op dit moment nog niet optimaal te gebeuren. Onder meer wordt genoemd het gebruik van een niet-actuele postcodetabel waardoor jongeren met bijvoorbeeld een woonadres in nieuwe wijk niet gematcht worden en zij niet doorgezet kunnen worden naar een gemeente.
In relatie tot de student-/leerlinginformatiesystemen:
Toegang/Autorisatie   - Eindgebruikers zoals decanen moeten toegang hebben tot de gegevens en dat is nu niet altijd het geval omdat zij niet altijd (voldoende) toegang hebben tot het leerlingadministratiesysteem.- Betrokkenen bij de begeleiding van de overstap die niet werkzaam zijn bij een school hebben geen toegang tot de VVA-gegevens omdat deze in het leerlingadministratiesysteem staan.
De gebruiksvriendelijkheid van de VVA varieert afhankelijk van hoe het is ingebouwd in de informatiesystemen van de scholen en gemeenten.
Aanmeldberichten komen soms in verkeerde volgorde binnen en meerdere keren hetzelfde bericht   - Administratiesystemen van het mbo kennen soms meer aanmeldstatussen dan de VVA. Als deze statussen niet op één status van de VVA zijn geplot, kan het voorkomen dat bij 'interne' statuswijzigingen steeds een nieuwe status in de VVA wordt verstuurd. Dit kan ook de verkeerde volgorde veroorzaken.
Up-to-date administratie   - Vooral in de zomerperiode is het van belang dat de mbo-aanmeldingen up-to-date zijn zodat geen mbo-gangers voor zomeracties worden benaderd die inmiddels zijn ingeschreven.- Wanneer een vo-leerling geen mbo-ganger meer wordt (bijvoorbeeld vanwege niet behalen van het vo-diploma) dient dit tijdig te worden verwerkt.
Extra functionaliteit

Communicatiemogelijkheid   - Om contact op te nemen met de bijvoorbeeld de overstapcoach van de betreffende mbo-instelling of de decaan van de betreffende vo-school. - Om terugkoppeling te krijgen vanuit de gemeente zodat de vo-school weet als er actie is uitgezet richting een mbo-ganger.
Attendering bij belangrijke 'negatieve' statuswijzigingen   - De statussen 'aanmelding leidt niet tot inschrijving' en 'aanmelding ingetrokken' kunnen aanleiding zijn voor het vo om contact op te nemen met een leerling over de voortgang van de overstap naar het mbo.
Mogelijkheden voor sturingsinformatie/overzichten/dashboard   - Bijvoorbeeld totaaloverzichten per vo-school, per regio
Verlenging van monitorperiode tot 1 oktober   - De voorziening zou ook gebruikt kunnen worden om no-show in het mbo te signaleren en terug te koppelen naar het vo en gemeenten.
Uitwisseling van kwalitatieve informatie, zoals een doorstroomdossier

Klik of tik om tekst in te voeren.

